

hij, 'de socialist' gebleven te zijn die hij, naar hij zelf meende, steeds geweest was. De buitenwacht zag het anders: haar opinie was dat een door eerzucht en rancune gedreven NRC-redacteur 'de oude liberale tante', aldus van Ravesteyn, 'in één slag' gemetamorfoseerd had tot 'een jonge socialistische snol'.¹ Nagenoeg al zijn vrienden keerden Huyts de rug toe en deze erkende al in september '40, dat hij een taak op zich genomen had, 'welke allermint dankbaar en in veler ogen niet eens eervol is.'² Dat de verantwoordelijkheid voor de omzwaai bij de raad van commissarissen lag, behoeft geen betoog.

Rooy bleef niet de enige die zijn post bij de krant opgaf; er waren nog vier of vijf redacteurs die dat deden, onder wie drs. H. A. Korthals en mr. A. Stempels. Het aantal abonné's daalde van bijna 35 000 in juni '40 tot bijna 29 000 in december³ en het blad, eens befaamd als *The Times* van Nederland, zag zich na zijn omzwaai aangeduid als de *Huytsche Zeitung in den Niederlanden* – een spitse parafrase van de in Amsterdam verschijnende *Deutsche Zeitung in den Niederlanden*.

Zo hadden de raad van commissarissen en de directie de NRC 'gered'. Wij voegen hier aan toe dat de raad en de directie nimmer Duits drukwerk aanvaard hebben, dat zij weigerden, de *Deutsche Zeitung in den Niederlanden* te produceren en dat enkele commissarissen in de hongerwinter diensten aan het verzet bewezen; ook mr. de Bloeme had toen 'een onderduiker in huis'.⁴ Alles tezamen vormt dit evenwel, historisch gezien, slechts een zwak tegenwicht tegen het kapitale feit dat de idealen van democratie en nationale onafhankelijkheid in de zomer van '40 door het meest gezaghebbende Nederlandse dagblad prijsgegeven waren.

★

De Telegraaf en zijn populaire editie *De Courant/Het Nieuws van de Dag*⁵ waren in de eerste plaats de creatie van de enige 'krantenkoning' die ons land ooit gekend heeft: Hendrikus Marius Cornelis Holdert.

Holdert was in 1870 op Java geboren. Hij leerde in Nederland het drukkersvak en vestigde in Amsterdam, toen hij twee-en-twintig was, een kleine drukkerij, 'Elsevier' geheten. Tien jaar later stond hij financieel sterk genoeg om een Amsterdams dagblad te kopen, *De Telegraaf*, dat met zijn nevenblad

¹ W. van Ravesteyn: 'Huyts' apologie' (1945), p. 4 (a.v.). ² Brief, 20 sept. 1940, van J. Huyts aan de directie en raad van commissarissen van de *Nieuwe Rotterd. Crt.* (a.v., 142). ³ Eind '43 was het weer boven de 35 000 gekomen. ⁴ Cpz: verslag van de zitting inz. de *Nieuwe Rotterd. Crt.*, 5 okt. 1946, p. 19 (a.v.). ⁵ Gegevens in Cpz, 200 en 226, Doc I-729 en Doc II-800.